

Tervetuloa Avoimen datan direktiivin täytäntöönpanon asiantuntijatyöryhmän työpajaan!

Ilmenevissä teknisissä ongelmatilanteissa työpajan aikana voit olla suoraan yhteydessä Sanna-Mari Kirjalaiseen (sanna-mari.kirjalainen@vm.fi) tai Heidi Innaseen (heidi.innanen@vm.fi)

**Tämä on
harjoittelusivu
numero 1**

Toimii!

**Testilappu
TK/TEM**

**Perehtymistehtävä
numero 1: Luo oma
post-it lappusi
vasemmalla olevan
muistilapputoiminnon
avulla, sen jälkeen
siirry sivun yläpalkin
sivuvalikosta sivulle 3**

**TUVE-testilappu /MB
SM**

**Aulikin
testi**

**testing
testing /
ML-MMM**

**Aulikin
testi**

**Testi,
Saku(YM)**

**TESTI /
KS
OKM**

**Testilappu
/AH VM**

Testilappu/Jari OM

**Testilappu
Riitta/VM**

**Testi,
JL STM**

**Testilappu
Heidi/VM**

**Test
/O-P**

**Testilappu. t.
Tanja/VM**

**Jukan
testilappu
JL, STM**

**Testi! t.
Ismo**

**Toimii/LVM
Maaria**

**Tämä on
harjoittelusivu
numero 2**

**Perehtymistehtävä
numero 2: Piirrä viiva
vasemmalla olevan
kynätoiminnon avulla
(kynän asetuksia
pystyy muuttamaan
klikkaamalla kynän
kuvaketta) ja sen
jälkeen siirry sivulle 4**

**Tämä on
harjoittelusivu
numero 3**

**Perehtymistehtävä
numero 3: Kumita
aiemman sivun viiva
vasemmalla olevan
pyyhekumitoiminnon
avulla**

Työpajan pienryhmä numero 1, osallistujat: Olli-Pekka Rissanen, Katariina Simonen ja Jukka Lähesmaa

OSATIETOVARANTOJA: KORKEAKOULUT, OKM - RAHOITTAJAT (SA, BF) /KS OKM

TULOSSA: VALTAKUNNALLINEN TUTKIMUSTIETOVARANTO : TUTKIMUKSEN METATIEDOT /KS okm

HAASTEITA: JULKISUUSLAKI /SA /OKM KS

OSATIETOVARANTOJEN MUUTTAMINEN VALTAKUNNALLISEKSI /OKM KS

PERINTEINEN "MUUTOSVASTARINTA" HALLINNOSSA /OKM KS

TEKIJÄNOIKEUDELLISET KYSYMYKSET /OKM KS

Verottajan tiedot, tilastotiedot (TK:n uusi strategia), Tietokiri, Tulli?, Hankinnat, Senaatti? O-P / VM

Verotuksen avoimuuden omittuiset käytänteet. /VM

Vero: pääsääntö on, että tiedot ovat salaisia /VM

Tilastokeskus: avaavat vain tilastokäyttöön./VM

Väestötason tietoa hyvinvoinnista, terveydestä, sosiaaliturvasta ja palvelujärjestelmistä JL, STM

Valvovien virastojen tietoja valvontayksiköistä ja yleistettyä tietoa valvonnasta ja olosuhteista JL, STM

Kuntasektorin haasteet: Avataanko vain keskistetyissä rekistereissä?

Julkisuusperiaate ei ohjaa avaamista useissa tapauksissa

Pitkälti kyse henkilötason tiedoista, joita ei voida sellaisenaan avata. Henkilötason tiedon summaaminen avattavaksi tiedoksi vaatii merkittävää työtä. Mietittävä tarkkaan mitä tarvitaan

Vain osa tietovarannon tiedoista voidaan avata, tällöin ei ole ollut yhtä suurta intressiä lähteä totuttamaan avaamisen mekanismeja

Kunta-valtio suhde ei toimi optimaalisesti: tieto ei kulje./VM

Tutki hankintoja: ei rivikohtaista tietoa./VM

**Työpajan pienryhmä numero 2,
osallistujat: Riitta Autere, Saku Härkönen ja Mari Laakso**

Saku(YM). Uusia hankkeita (1): Rakennetun ympäristön tietovaranto (rakennus- ja kaavoitustiedot tiedot helposti saatavilla uudelleenkäyttöä varten)

Saku(YM): Uusia hankkeita(2): Jäte- ja tuotetietojärjestelmä (Jätedirektiivien toimeenpano), parantaa jätetiedon saatavuutta ja uudelleenkäyttöä suhteessa liikesalaisuuden piirissä olevaan tietoon

Saku(YM): Uusia hankkeita(3): Luontotiedon saatavuuden parantaminen (FEO-hanke) ja Luonnonsuojelulain uudistaminen

Saku(YM). Nykytila: Ympäristötietodirektiivin ja INSPIRE-direktiivin myötä suuri osa aineistoista avoimesti saatavilla ja uudelleen käytettävissä

Opit jo avatusta tiedoista ja kehitetyistä palveluista laajempaan käyttöön, esim. Kuntatietopalvelu. (RA/VM)

Avatun datan osalta kokemusten perusteella tarkentuneet riskiarviot: tarkentuva data tuottaa uudenlaisia riskejä aiempaan verrattuna. (RA/VM)

Uusien liiketoiminta-alueiden myötä jo avattu data alkaa saada liikesalaisuuteen liittyviä piirteitä (RA/VM)

**INSPIREN mukaiset paikkatietoaineistot
<https://www.maanmittauslaitos.fi/kartat-ja-paikkatieto/paikkatietojen-yhteentoimivuus/inspire/kansallinen-aineistoluettelo>
MMM-ML**

Tietojen laadun ja yksityiskohtaisuuden parantuessa joudutaan väkisin tilanteeseen, että tiedon avoimuutta joudutaan rajaamaan. MMM-ML

Tiedon avaamisessa voisi pyrkiä luomaan periaatteet metadatan tarjoamisesta, jolloin kaikkea ei tarvitsisi yrittää avata. MMM-ML

Kansalliset näkemykset tiedon luonteesta suhteessa tiedon avoimuuteen, esim. omistus- ja varallisuustiedot (RA/VM)

Työpajan pienryhmä numero 3, osallistujat: Antti Helin, Minna Bloigu, Ismo Parviainen, Aulikki Pakanen ja Jari Jauhiainen

1) Mitä tietoa on avattu tai avataan?

PLM: ei ole avattu juuri mitään, potentiaalisia avattavia esimerkiksi maanpuolustusta koskeva mielipidetutkimukset ja sen alkasarjat, kohorttitiedot varusmiehistä

PLM: yksi ongelma se, että jos tietoa avataan, niitä yhdistelemällä voi paljastua asioita joita ei haluta paljastaa

SM: mahdollisesti avattavissa tutkimustietoa, esim. Polamkin, Pelastusopiston tutkimustieto, poliisin tilastot joita nyt jo annetaan julkisesti

SM: ns. "kovan turvallisuuden palvelut" ennemminkin käyttävät muiden tietoja kuin tuottavat omaa tietoa jota muut voisivat sitten käyttää

OM: avointa dataa ORK:n tilastot, Finlex, mahdollisesti tulevaisuudessa voisi avata valtakunnavoudin tietoja (yritysten tietoja kuten konkurssit)

2) Mitä esteitä tai kipupisteitä avaamisessa on?

OM: Pääasiassa henkilötietoja ja henkilöihin liittyviä tietoja

SM: tiedon kasauma ja tietosuoja vaatimukset

PLM: Viranomaisten välinen tiedonvaihtokin tällä hetkellä haasteellista, mutta erittäin tarpeellista. Onko paukkuja pohtia avointa dataa?

PLM: Data-analyysin kautta tuleva uusi tieto, joka voi olla salassa pidettävää vaikka lähtötieto on julkista

Julkisia rajapintoja ei ole

Ei ole kuulunut aiemmin toimintatapaan

OM: Lainsäädäntö suojaa tietoja

PLM: Maanpuolustuksen näkökulma / salassapidettävyys

PLM: Tunnistettava reunaehdot, milloin dataa voi avata

PLM: jos ei avata vaan jättäytyään pois, ei enää kutsuta keskusteluihin, joissa kuitenkin tärkeää olla mukana.

Tietoa ei välttämättä kerätä, vaan käytetään/välitetään pois

**Työpajan pienryhmä numero 4,
osallistujat: Tanja Lahti (TiHA-hanke),
Maaria Mäntyniemi
ja Tanja Karvonen**

Mitä kipupisteitä tai esteitä toimialallanne tietojen uudelleen hyödyntämiseen?

TEM: paljon sensitiivistä tietoa, lainsäädäntö voi olla vanhahtavaa, myös vanhat järjestelmät voivat olla ongelma, resurssihaaste

Haasteita kaikessa datan avaamisessa: datan yhteentoimivuuden hankaluudet, yhdistämisen hankaluus, roolikysymykset, millä alustalla dataa kerätään, jaetaan, palvelutasovaatimuks

LVM: Datan avaamisen vaikutukset liiketoimintaan? Markkinahäiriöiden huomioiminen

Mitä tietoa avattu/avataan?

LVM:n hallinnonalalla iso osa julkisista tiedoista jo avattu, esim. IL, Traficom, Väylä, TMFG.

TEM:n hallinnonalalla tehty kartoitus 2013 tietovarannoista - tarkoitus päivittää. GTK on avannut dataa.

TEM: tiedonhallintakarttaan kuvataan tässä vaiheessa Kaupparekisteri, Yhdistysrekisteri, Tilintarkastajarekisteri sekä KemiDigi.

Onko uudelleen hyödyntäminen osa julkisuusperiaatetta? - Ei riittävästi tietoa ottaakseen kantaa, hallinnonaloilla ehkä liian vähän tietoa näistä periaatteista ym.

Ison ryhmän työpaja- työskentely- alusta

Tiedon
käyttötarkoitus ja
kerätyn tiedon
jalostaminen.

puuttuminen-Avoimu
uden periaate voi
muuttua
viranomaisten
juoksuttamiseksi
valla oikeaa tarvetta,
koska sille ei ole laissa
mitään rajoittavaa
motiivia tai estettä/
Shikaanikiellon
tyyppisen

Dynaaminen data

Kun dynaaminen data
päättyy viranomaisten
lakisääteisten ja
muutoin säädeltyjen
toimintojen käyttöön,
voisiko sen ajatella
olevan siten "valmis
asiakirja".

Meidän pitäisi
osata
sääntelyllä
selkeyttää
tätä haastetta
/ O-P

Ison ryhmän työpaja- työskentely- alusta

(SM)
Yhteentoimivuusta
huolehtiminen.
Haaste vai
mahdollisuus.

Maksujen
määräytymisperiaatte
ista tarvitaan
ohjeistusta

Viranomaisen
asiakirja -käsite
tarvitsee
tarkennusta ainakin
dynaamisen datan
osalta (esim.
Inspriessä
käytetään muuta
termiä)

Kuinka
yhteentoimivuudesta
huolehditaan?
Direktiivin osalta
tavoitteet korkealla,
mutta miten
konkreettisesti
edetään?

Julkisen sektorin tietoa ohjaavan EU-sääntelyn tila

Direktiivit ja
kansallinen
lainsäädäntö eivät
ole nyt ihan
synkassa... onko
tämä ongelma?

-> yhteinen
tulkintaohjeistus
(VM ohjauksena)?

SM:ssä käytössä
useita
EU-tietojärjestelmiä,
joita säädellään
tarkasti EU-tasolta.

Inspire-direktiivissä
paljon erilaisia
säädöksiä.. nyt on
tärkeä luoda
realistisesti erilaisia
välietappeja, esim.
metatietoasioista
liikkeelle?

YM: EU:n
ympäristödirektiivi
velvoittaa tiedon
jakamiseen ilman
käyttötarkoituserittelyä, mutta ei ole
tarkempia säädöksiä,
vaan vain yksittäisiä
säädöksiä.

LVM: ITS-direktiivi
(älykäs liikenne)
sisältää lukuisia
toimia > kansallisesti
luotu datakatalogeja
jne. Liikenteen
automaation myötä
tulee lisää
vaatimuksia tiedolle.

Arkistolaki kaipaa
uudistusta.. voisi
ottaa tarkasteluun
tässä yhteydessä.

Palautesivu

Kiitos, selkeät järjestelyt ja kokouksen vetäminen!

Pienryhmät on toimiva tapa saada kaikki keskustelemaan, kiitos!

Tämä oli hyvä, ja tarpeeksi tehokkaasti vedetty. Työpajaosuus juuri oikean mittainen, että ei mennyt tyhjäkäynnille.

Paras ryhmätyö tähän mennessä korona-aikana. ++

Ihan jees. Tarpeeksi yksinkertainen oli ja teknisesti toimi

Oli oikein hyvä ja mielenkiintoinen työpaja. Oli hyvä myös tutustua jamboard-työkaluun. Kiitos järjestäjille.